

Nacionalni program
ranog otkrivanja
raka vrata maternice

Što svaka
žena treba
znati o
raku vrata
maternice?

HUMANI PAPILOMA VIRUS (HPV)

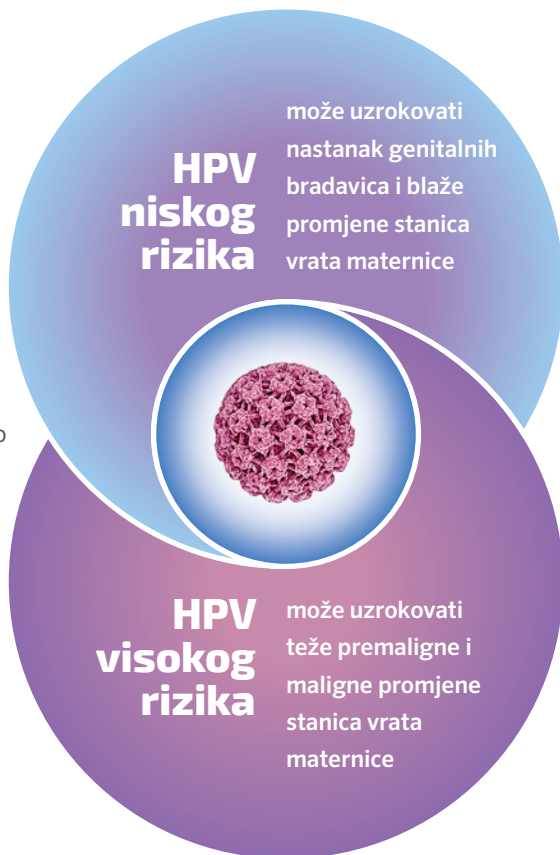

Rak vrata maternice u 99,7% slučajeva uzrokovan je infekcijom humanim papiloma virusom (HPV). Zbog toga je važno informirati i educirati žene o HPV-u i njegovoj ulozi u razvoju predstadija i samog raka vrata maternice.

➤ **200 tipova HPV-a**

≈ **50 ih inficira područje genitalija**

Tipove HPV-a koji inficiraju genitalno područje možemo podijeliti na visokorizične i niskorizične.

Tipovi 16 i 18 najrizičniji su tipovi HPV-a za razvoj premalignih promjena i raka vrata maternice. Virus HPV-a prenosi se kožnim kontaktom u području genitalija te će većina osoba tijekom života biti zaražena ovim virusom. Većina nosilaca HPV-a ne zna da je zaražena s obzirom na to da virus obično ne izaziva simptome. Infekcija HPV-om može godinama biti u stanju mirovanja, klinički neaktivnom stadiju, a da pri tome ne uzrokuje bolest. Nakon više godina mirovanja može se aktivirati i postepeno izazvati promjene na sluznici. Važno je naglasiti kako kondom ne pruža potpunu zaštitu od infekcije HPV-om.

Zbog navedenih razloga gotovo je nemoguće točno utvrditi tko je prijenosnik zaraze i kad se osoba zarazila.

Kod većine osoba infekcija će proći spontano zahvaljujući djelovanju našeg imunosnog sustava. Ipak, kad je riječ o malom broju žena, infekcija će trajat niz godina (10 - 15 godina) te uzrokovati premaligne promjene vrata maternice, a ako se na vrijeme ne liječi, i rak.

Ne postoji lijek za liječenje infekcije HPV-om, no promjene na stanicama vrata maternice koje su uzrokovane HPV-om mogu se uspješno liječiti.

80% osoba tijekom života bit će zaraženo HPV-om.

RAK VRATA MATERNICE

Rak vrata maternice zloćudna je bolest koja se razvija u dijelu maternice koji se otvara u rodnicu. Nastaje kada se pojave nepopravljive promjene na stanicama koje oblažu vrat maternice te one počnu nekontrolirano rasti zbog dugotrajne infekcije visokorizičnim tipovima HPV-a.

Obično je za razvoj ovog sjedla raka potreban dulji period (10 – 15 godina)!

Simptomi raka vrata maternice nespecifični su i rijetki. Predstadiji obično nemaju nikakve simptome.

Uznapredovale stadije prate:

- nepravilno krvarenje
- krvarenje između dva menstrualna ciklusa
- krvarenje nakon spolnog odnosa
- neuobičajen iscjedak
- bolovi u donjem dijelu trbuha.

Ako primijetite neke od spomenutih simptoma,
dogovorite ginekološki pregled.

PREVENCIJA RAKA VRATA MATERNICE

Cijepljenje protiv HPV-a

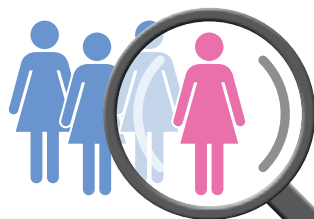

Cijepljenje protiv HPV-a u Republici Hrvatskoj besplatno je za djevojčice i dječake u osmom razredu osnovne škole. Važno je istaknuti da bi žene cijepljene protiv HPV-a i dalje trebale redovito sudjelovati u organiziranom probiru.

Probir

Određene vrste raka mogu se otkriti i liječiti i prije nego što izazovu simptome. Testiranje na rak, odnosno na preduvjete koji ga mogu uzrokovati, kod osoba koje nemaju simptome naziva se probir. Probir na rak vrata maternice pomaže spriječiti nastanak raka ranim otkrivanjem abnormalnosti stanica vrata maternice tako da ih možemo liječiti prije nego što se rak uspije razviti. Kod nekih vrsta, kao što je rak vrata maternice, probirom se može čak spriječiti i pojava samog raka. Dobro organizirani probir može smanjiti smrtnost od ove bolesti za 80%. Upravo je zato važno podići svijest žena o važnosti prevencije raka vrata maternice i redovitog sudjelovanja u programu probira.

TEST PROBIRA

Zdrave
žene

Daljnja
dijagnostička
obrada

PRIMARNI TEST PROBIRA

Papa-test

Papa-test je jednostavna i neinvazivna medicinska pretraga kojom se uzima mala količina površinskih stanica rodnice, vrata maternice i kanala vrata maternice. Uzorak stanica zatim se šalje u citološki laboratorij gdje se analizira pod mikroskopom. Papa-test ponajprije služi za otkrivanje promjena na stanicama vrata maternice.

Koje je značenje rezultata Papa-testa?

Normalan nalaz Papa-testa pokazuje da nisu pronađene promijenjene stanice. Abnormalan nalaz upućuje na to da su pronađene promijenjene stanice. Većina žena čiji je nalaz Papa-testa abnormalan neće trebati liječenje, no manji broj njih imat će veće abnormalnosti stanica koje će zahtijevati liječenje.

Koliko je često potrebno obaviti Papa-test?

Optimalan interval između dva Papa-testa (ako su prethodni Papa-testovi bili uredni):

- interval od tri godine optimalan je u životnoj dobi od 25 do 49 godina
- interval od pet godina optimalan je u dobnoj skupini od 50 do 64 godine.

Testiranje na HPV

Testiranje na HPV sastoji se od analize brisa vrata maternice na molekularnoj razini, čime se utvrđuje prisutnost humanog papiloma virusa (HPV). Postupak pri likom testiranja na HPV sličan je onom kod Papa-testa. Tipovi visokog rizika glavni su rizični čimbenik nastanka premalignih stanja i raka vrata maternice.

Koje je značenje rezultata testiranja na HPV?

Navedeni rezultat pokazuje da imate infekciju HPV-om i da ste moguće izloženi povećanom riziku od razvoja premalignih stanja i raka vrata maternice.

Pozitivan rezultat testiranja na HPV ne znači nužno da imate rak ili da ćete ga dobiti!

Komu se preporuča testiranje na HPV?

Prevalencija visokorizičnih tipova HPV-a veća je kod mlađih žena i opada sa staranjem, što se može pripisati prolaznosti HPV infekcije u mlađoj dobi i promjeni spolnog ponašanja što uzrokuje smanjenje stopa infekcije kod starijih žena. Zbog toga se mlađim djevojkama ne preporučuje odmah testirati na HPV jer se očekuje da će infekcija tim virusom u velikom broju slučajeva spontano nestati.

Ovisno o rezultatu primarnog testa ginekolog ženu upućuje na daljnju obradu koja može uključivati ponavljanje Papa-testa i/ili testiranja na HPV i kolposkopiju.

Testiranje na HPV preporučuje se nakon 30. godine života.

Sve informacije dostupne su na:

www.hzjz.hr

Nacionalni programi ranog otkrivanja raka

@Preventivniprogrami

RVMSavjet@hzjz.hr

0800 85 86

**Gotovo svaki slučaj raka vrata maternice
može se spriječiti cijepljenjem protiv HPV-a
i odlaskom na preventivni pregled!**

Izdavač:

Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Služba za promicanje zdravlja

Ministarstvo zdravstva

Dizajn i grafička priprema:

Tko zna zna d.o.o., Zagreb

Tisak:

Kerschhoffset d.o.o., Zagreb